

№ Φ 092.22/337

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΥΠΟΘΕΣΗ ΣΕΜΙΓΔΑΛΑΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΟΙ

ΚΑΤΑ ΕΛΛΑΔΑΣ

(Προσφυγές αρ. 77155/12, 63070/13, 73318/13, 28679/14, 31582/14, 31593/14,
45258/14, 52347/14, 52925/14 και 55101/14)

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ

7 Ιανουαρίου 2016

Η απόφαση αυτή είναι οριστική. Μπορεί να επέλθουν ορισμένες αλλαγές ως προς τη μορφή.

Στην υπόθεση Σεμιγδαλάς και λοιποί κατά Ελλάδας,

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (Πρώτο Τμήμα), το οποίο συνεδρίασε σε Επιτροπή με την ακόλουθη σύνθεση :

Ledi Bianku, *Πρόεδρο,*

Λίνο-Αλέξανδρο Σισιλιάνο,

Aleš Pejchal, *δικαστές,*

Και με τη σύμπραξη του André Wampach, ως *Αναπληρωτή Γραμματέα Τμήματος,*

Αφού διασκέφθηκε σε Συμβούλιο στις 15 Δεκεμβρίου 2015,

Εξέδωσε την παρούσα απόφαση, που υιοθετήθηκε την ημερομηνία αυτή:

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση προέκυψε μετά από δέκα προσφυγές (τις υπ' αρ. 77155/12, 63070/13, 73318/13, 28679/14, 31582/14, 31593/14, 45258/14, 52347/14, 52925/14 και 55101/14 προσφυγές) κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας οι οποίες ασκήθηκαν ενώπιον του Δικαστηρίου δυνάμει του άρθρου 34 της Σύμβασης για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση») σε διαφορετικές ημερομηνίες όπως αναφέρονται στον πίνακα του παραρτήματος.
2. Ο προσφεύγων της υπ' αρ. 77155/12 προσφυγής εκπροσωπήθηκε από τον κ. Δ. Λαμπρόπουλο Δικηγόρο Αθηνών και οι υπόλοιποι προσφεύγοντες από τον κ. Ν. Αναγνωστόπουλο, Δικηγόρο Αθηνών. Η Ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπήθηκε από τις πληρεξουσίες της την κ. Κ. Νασοπούλου, Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και την κ Α. Μαγρίπη, Δικαστική Αντιπρόσωπο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.
3. Στις 6 Οκτωβρίου 2014, κοινοποιήθηκαν στην Κυβέρνηση οι αντλούμενες από τα άρθρα 6§1 και 13 της Σύμβασης αιτιάσεις σχετικά με τη διάρκεια της διαδικασίας που αναφέρεται στο Παράρτημα και ορισμένες από τις προσφυγές κηρύχθηκαν απαράδεκτες ως προς τα περαιτέρω. Σε ορισμένες προσφυγές, μέρος των αιτιάσεων των σχετικών με τη διάρκεια της διαδικασίας, που αντλούνται από τα άρθρα 6§1 και 13 της Σύμβασης κηρύχθηκαν απαράδεκτες λόγω μη εξάντλησης των εθνικών ενδίκων μέσων

και λόγω προφανής έλλειψης νομικής βάσης αντίστοιχα, λόγω της έναρξης ισχύος του Νόμου 4055/2012.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟ

A. Τα πραγματικά περιστατικά της υπό κρίση υπόθεσης

4. Ο κατάλογος των προσφευγόντων καθώς και οι πληροφορίες οι σχετικές με τις διαδικασίες που αποτελούν αντικείμενο της προσφυγής αναφέρονται στο παράρτημα.

5. Στο πλαίσιο των διαδικασιών που αφορούν τις προσφυγές αρ. 63070/13 και 73318/13, τα εθνικά δικαστήρια, ήτοι το Διοικητικό Εφετείο Αθηνών και το Διοικητικό Πρωτοδικείο Αθηνών αντίστοιχα, διέταξαν τους προσφεύγοντες, με προδικαστικές αποφάσεις, να προσκομίσουν συμπληρωματικά έγγραφα και ανέστειλαν την εκδίκαση επί της ουσίας εν αναμονή των σχετικών εγγράφων.

6. Οι προσφεύγοντες παραπονούνται για τη διάρκεια των διαδικασιών που έχουν κινήσει ενώπιον των διοικητικών δικαστηρίων καθώς και για την έλλειψη πραγματικής προσφυγής ως προς τον λόγο αυτό.

B. Το οικείο εθνικό δίκαιο

7. Ο Νόμος 4055/2012 περί «Δίκαιης δίκης και εύλογης διάρκειας αυτής», τέθηκε σε ισχύ στις 2 Απριλίου 2012. Τα άρθρα 53 έως 58 του νόμου αυτού καθιερώνουν μια νέα αποζημιωτική προσφυγή που αποσκοπεί στην επιδίκαση δίκαιης ικανοποίησης για τη ζημία που έχει προκληθεί λόγω της αδικαιολόγητης παράτασης της διάρκειας της διοικητικής διαδικασίας. Το άρθρο 55§1 ορίζει τα εξής:

«Η αίτηση ασκείται ανά βαθμό δικαιοδοσίας και εντός προθεσμίας έξι (6) μηνών από τη δημοσίευση της οριστικής απόφασης του δικαστηρίου, η οποία εκδόθηκε μετά από δίκη για την οποία ο αιτών παραπονείται ότι υπήρξε υπέρβαση της εύλογης διάρκειας αυτής».

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΔΙΚΑΙΟ

I. ΕΠΙ ΤΗΣ ΣΥΝΕΚΔΙΚΑΣΗΣ ΤΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ

8. Λόγω της ομοιότητας των προσφυγών ως προς τα πραγματικά περιστατικά και το πρόβλημα ουσίας που τίθεται, το Δικαστήριο θεωρεί αναγκαίο να τις συνεκδικάσει και αποφασίζει να τις εξετάσει από κοινού σε μία μόνον απόφαση.

II. Η ΜΟΝΟΜΕΡΗΣ ΔΗΛΩΣΗ ΤΗΣ ΚΑΘ'ΗΣ Η ΠΡΟΣΦΥΓΗ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΟ ΑΙΤΗΜΑ ΔΙΑΓΡΑΦΗΣ ΤΗΣ ΠΡΟΣΦΥΓΗΣ ΑΡ. 77155/12 ΑΠΟ ΤΟ ΠΙΝΑΚΙΟ ΚΑΤ' ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 37 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

9. Στις 2 Μαρτίου 2015, η Κυβέρνηση υπέβαλε μονομερή δήλωση σχετικά με την προσφυγή αρ. 77155/12 και κάλεσε το Δικαστήριο να διαγράψει την εν λόγω προσφυγή από το πινάκιο κατ' εφαρμογή του άρθρου 37 της Σύμβασης.

10. Ο προσφεύγων ανέφερε ότι οι όροι της μονομερούς δήλωσης δεν τον ικανοποιούσαν αμφισβητώντας το ποσό της αποζημίωσης που είχε προτείνει η Κυβέρνηση.

11. Το Δικαστήριο θεωρεί ότι υπό ορισμένες προϋποθέσεις, μπορεί να ενδείκνυται η διαγραφή μιας προσφυγής από το πινάκιο δυνάμει του άρθρου 37 §1(γ) της Σύμβασης βάσει μονομερούς δήλωσης της καθ'ης η προσφυγή κυβέρνησης ακόμη και αν ο προσφεύγων επιθυμεί την συνέχιση της εκδίκασης της υπόθεσης. Εντούτοις, οι ιδιαίτερες περιστάσεις της υπόθεσης είναι αυτές που θα καθορίσουν εάν μια μονομερής δήλωση προσφέρει επαρκή βάση για να συμπεράνει το Δικαστήριο ότι η τήρηση των δικαιωμάτων του ανθρώπου που προστατεύονται από τη Σύμβαση δεν απαιτεί τη συνέχιση της εκδίκασης της υπόθεσης (βλ. *Tahsin Acar κατά Τουρκίας* [GC], αρ. 26307/95, §75, CEDH 2004-III, *Melnic κατά Δημοκρατίας του Μόλδοβα*, αρ. 6923/03, § 22, 14 Νοεμβρίου 2006).

12. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει επίσης ότι μια απόφαση με την οποία διαπιστώνεται παραβίαση συνεπάγεται για το καθ'ου η προσφυγή Κράτος τη νομική υποχρέωση να θέσει τέλος στην παραβίαση και να εξαλείψει τις συνέπειες αυτής έτσι ώστε να αποκατασταθεί κατά το δυνατόν η προηγούμενη της παραβίασης κατάσταση (*Τέως Βασιλιάς της Ελλάδας και άλλοι κατά Ελλάδα* [GC] (δίκαιη ικανοποίηση), αρ. 25701/94, § 72, 28 Νοεμβρίου 2002). Το Δικαστήριο αποφάσισε ότι πρέπει να υιοθετήσει την ίδια προσέγγιση όταν μια Κυβέρνηση επιδιώκει τη διαγραφή από το

πινάκιο προσφυγής μέσω μονομερούς δήλωσης (*Deceven κατά Δημοκρατίας του Μόλδοβα* (αρ. 2), αρ. 7365/05, § 18, 24 Φεβρουαρίου 2009).

13. Το Δικαστήριο εξέτασε τους όρους της μονομερούς δήλωσης της Κυβέρνησης. Υπό το πρίσμα των ιδιαίτερων πραγματικών περιστατικών της υπόθεσης και ειδικότερα εξαιτίας του ότι το ποσό της προσφερθείσας αποζημίωσης είναι σε σημαντικό βαθμό κατώτερο των ποσών που επιδικάζονται σε παρόμοιες υποθέσεις, θεωρεί ότι η δήλωση δεν αποτελεί επαρκή βάση για να κρίνει ότι δεν δικαιολογείται η εξακολούθηση της εξέτασης της υπόθεσης.

14. Εν κατακλείδι, απορρίπτει το αίτημα της Κυβέρνησης σχετικά με τη διαγραφή της προσφυγής αρ. 77155/12 από το πινάκιο δυνάμει του άρθρου 37 § 1 γ) της Σύμβασης και κατά συνέπεια θα εξετάσει το παραδεκτό και την ουσία της υπόθεσης.

III. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 §1 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

15. Οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν ότι η διάρκεια των επίμαχων διαδικασιών παραβίασε την αρχή της «λογικής προθεσμίας» όπως αυτή προβλέπεται στο άρθρο 6 §1 της Σύμβασης, το οποίο είναι διατυπωμένο ως εξής:

«Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσίς του δικασθή (...) εντός λογικής προθεσμίας υπό (...) δικαστηρίου, (...) το οποίον θα αποφασίση (...) επί των αμφισβητήσεων επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του αστικής φύσεως, (...)».

A. Επί του παραδεκτού

16. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι εννιά από τις δέκα προσφυγές έπρεπε να κριθούν απαράδεκτες ως εκπρόθεσμες, όπως και τα δύο πρώτα στάδια της διαδικασίας της προσφυγής αρ. 77155/12. Συναφώς, υποστηρίζει ότι μετά την έναρξη ισχύος του Ν. 4055/2012 πρέπει να θεωρείται ότι όσον αφορά τα στάδια των επίμαχων διαδικασιών τα οποία τελείωσαν σε χρόνο προγενέστερο των έξι μηνών πριν από την ημερομηνία αυτή, η προθεσμία των έξι μηνών που προβλέπεται από το άρθρο 35§1 της Σύμβασης πρέπει να αρχίζει να τρέχει από την 2^η Ιουλίου 2012, ημερομηνία έναρξης ισχύος του εν λόγω νόμου. Κατά την Κυβέρνηση, η έναρξη ισχύος του Ν. 4055/2012 δεν θεσπίζει μόνον μία προσφυγή για το στάδιο των εθνικών διαδικασιών που διεξάγονται ή που

ολοκληρώθηκαν σε χρονικό διάστημα μικρότερο των 6 μηνών, αλλά έχει επίσης ως αποτέλεσμα να αρχίζει να τρέχει η προθεσμία των έξι μηνών που προβλέπεται στο άρθρο 35§1 της Σύμβασης για το προηγούμενο στάδιο ή τα προηγούμενα στάδια των διαδικασιών αυτών. Θεωρεί ότι μετά την 2^α Απριλίου 2012, ήταν σαφές για τους προσφεύγοντες, ότι ο προαναφερθείς νόμος δεν προέβλεπε αποζημιωτική προσφυγή για τα στάδια της διαδικασίας που ολοκληρώθηκαν σε χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των έξι μηνών προ της έναρξης ισχύος του εν λόγω νόμου. Υπό τις συνθήκες αυτές, εναπόκειται στους προσφεύγοντες να ασκήσουν τις προσφυγές τους ενώπιον του Δικαστηρίου εντός έξι μηνών από την έναρξη ισχύος του Νόμου 4055/2012 όσον αφορά τα προηγούμενα στάδια των εν λόγω διαδικασιών. Η Κυβέρνηση θεωρεί ότι μια τέτοια προσέγγιση είναι σύμφωνη με τις αρχές της επικουρικότητας και της ασφάλειας δικαίου, καθώς και με το πνεύμα του άρθρου 35 §1 και 3 της Σύμβασης όσον αφορά την εξάμηνη προθεσμία και την κατάχρηση του δικαιώματος της ατομικής προσφυγής.

17. Ο προσφεύγων της προσφυγής αρ. 77155/12 υποστηρίζει ότι η προσφυγή του είναι παραδεκτή και δεν συμφωνεί με την προσέγγιση της Κυβέρνησης.

18. Το Δικαστήριο επισημαίνει ότι μολονότι ο Νόμος 4055/2012 θεσπίζει μια νέα αποζημιωτική προσφυγή λόγω της διάρκειας της διαδικασίας ενώπιον των διοικητικών δικαστηρίων ανά βαθμό δικαιοδοσίας, η οποία πρέπει να ασκηθεί εντός προθεσμίας έξι μηνών από την ημερομηνία δημοσίευσης (βλ. ανωτέρω παράγραφο 7), ο νόμος αυτός δεν έχει αναδρομική ισχύ και δεν προβλέπει τέτοια προσφυγή για τα προηγούμενα στάδια των διαδικασιών, που ολοκληρώθηκαν έξι μήνες πριν την έναρξη ισχύος του. Επομένως, η προσφυγή αυτή δεν καλύπτει τις καθυστερήσεις που έλαβαν χώρα κατά τη διάρκεια αυτών των σταδίων. Συναφώς, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι οι αποφάσεις που αποτελούν αντικείμενο της προσφυγής στις επίμαχες διαδικασίες εκδόθηκαν σε χρόνο προγενέστερο των έξι μηνών πριν την έναρξη ισχύος του Νόμου 4055/2012 και ότι αποδεικνύεται ότι οι προσφεύγοντες δεν μπορούσαν να ασκήσουν την εν λόγω προσφυγή.

19. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι δυνάμει του άρθρου 35§1 της Σύμβασης, το ίδιο το Δικαστήριο δεν μπορεί να επιληφθεί υπόθεσης παρά «εντός προθεσμίας έξι μηνών από την ημερομηνία της τελεσίδικης εσωτερικής απόφασης». Επισημαίνει ότι ο εν

λόγω κανόνας έχει ως κύριο σκοπό να εξυπηρετεί την ασφάλεια δικαίου και να διασφαλίζει ώστε οι υποθέσεις που εγείρουν ζητήματα ως προς τη Σύμβαση να εκδικάζονται εντός λογικής προθεσμίας, ενώ συγχρόνως επιτυγχάνει οι αρχές και τα λοιπά ενδιαφερόμενα πρόσωπα να μην μένουν για μεγάλο χρονικό διάστημα σε αβεβαιότητα (*Sabri Günes κατά Τουρκίας*, [GC], αρ. 27396/06, 29 Ιουνίου 2012, §39 (προκαταρκτική ένσταση)). Σύμφωνα με πάγια νομολογία επί του θέματος, η προθεσμία αρχίζει να τρέχει από την επομένη της τελεσίδικης εθνικής απόφασης και λήγει μετά από έξι ημερολογιακούς μήνες (προαναφερθείσα *Sabri Günes κατά Τουρκίας*, §44). Εντούτοις, σε περίπτωση μη ύπαρξης εθνικής προσφυγής, η προθεσμία των έξι μηνών αρχίζει να τρέχει από το πέρας της κατάστασης για την οποία παραπονείται ο ενδιαφερόμενος (*X κατά Σουηδίας*, αρ. 10230/82, απόφαση της Επιτροπής της 11^{ης} Μαΐου 1983, DR 32, σ. 303). Στο μέτρο που η λογική προθεσμία καλύπτει το σύνολο της διαδικασίας, συμπεριλαμβανομένων και των βαθμών των ενδίκων μέσων (*König κατά Γερμανίας*, (Ολομέλεια), αρ. 6232/73, 28 Ιουνίου 1978, § 98, *in fine*) και εκτείνεται από την προσφυγή στο αρμόδιο δικαστήριο έως την απόφαση που διευθετεί την αμφισβήτηση (*Pois κατά Αυστρίας*, αρ. 9816/98, 23 Απριλίου 1987, § 50, και *Pawel Gladkowski κατά Πολωνίας*, αρ. 24216/06, 29 Ιουνίου 2010, § 74), η αιτίαση που αφορά τη διάρκεια της διαδικασίας μπορεί εγκύρως να προβληθεί εντός έξι μηνών από το πέρας της εθνικής διαδικασίας και, στην περίπτωση αυτή, η εξέταση στην οποία θα προβεί το Δικαστήριο ως προς το παραδεκτό και το βάσιμο της αιτίας θα εκτείνεται στο σύνολο της διαδικασίας.

20. Εξάλλου, το Δικαστήριο έχει ήδη κρίνει ότι όταν ο προσφεύγων έχει το δικαίωμα να του κοινοποιηθεί αντίγραφο της τελεσίδικης εθνικής απόφασης, είναι πιο σύμφωνο προς τον σκοπό της εν λόγω διάταξης να θεωρηθεί ότι η προθεσμία των έξι μηνών αρχίζει να τρέχει από την ημερομηνία κοινοποίησης του αντιγράφου της απόφασης (*Χαραλαμπίδης και λοιποί κατά Ελλάδας*, αρ. 36706/97, §38, 29 Μαρτίου 2001). Επίσης, όταν δεν προβλέπεται η επίδοση από το εθνικό δίκαιο, το Δικαστήριο έχει ήδη κρίνει ότι πρέπει να ληφθεί υπόψη η ημερομηνία από την οποία οι διάδικοι μπορούν να λάβουν πράγματι γνώση του περιεχομένου της απόφασης, και στο ελληνικό δίκαιο η ημερομηνία αυτή αντιστοιχεί στην καθαρογραφή της εν λόγω απόφασης (βλ. ιδίως *Παπαχελάς κατά Ελλάδας*, αρ. 31423/96, §30, CEDH 1999-II).

21. Στην υπό κρίση υπόθεση, όλες οι τελεσίδικες εθνικές αποφάσεις καθαρογράφηκαν ή κοινοποιήθηκαν στους ενδιαφερόμενους σε χρόνο συντομότερο των έξι μηνών από την άσκηση των υπό κρίση προσφυγών. Συνεπώς, πρέπει να απορριφθεί η ένσταση της Κυβέρνησης.

22. Επίσης, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι οι προσφυγές δεν είναι προδήλως αβάσιμες υπό την έννοια του άρθρου 35 §3(α) της Σύμβασης και ότι δεν αντίκεινται σε κανέναν άλλο λόγο απαραδέκτου. Ως εκ τούτου πρέπει να κηρυχθούν παραδεκτές.

B. Επί της ουσίας

23. Οι υπό κρίση περίοδοι αναφέρονται στο παράρτημα.

24. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι ο λογικός χαρακτήρας της διάρκειας μιας προθεσμίας κρίνεται σύμφωνα με τα πραγματικά περιστατικά της υπό κρίση υπόθεσης και με βάση κριτήρια που έχει θεσπίσει η νομολογία του Δικαστηρίου, και ειδικότερα την πολυπλοκότητα της υπόθεσης, τη συμπεριφορά των προσφευγόντων και αυτή των αρμοδίων αρχών καθώς και τη σημασία της διαφοράς για τους ενδιαφερομένους (βλ. μεταξύ πολλών άλλων *Frydlender κατά Γαλλίας*, [GC], αρ. 30979/96, §43, CEDH 2000-VII).

25. Το Δικαστήριο έχει εξετάσει επανειλημμένως υποθέσεις που εγείρουν ζητήματα παρόμοια με αυτά της υπό κρίση υπόθεσης και έχει διαπιστώσει την παραβίαση του άρθρου 6 §1 της Σύμβασης (βλ. *Βασίλειος Αθανασίου και λοιποί κατά Ελλάδας*, αρ. 50973/08, 21 Δεκεμβρίου 2010).

26. Το Δικαστήριο επισημαίνει ότι οι παρούσες υποθέσεις δεν παρουσιάζουν ιδιαίτερη δυσκολία. Πολύ περισσότερο δε, το Δικαστήριο δεν εντοπίζει κανένα στοιχείο ικανό να εγείρει την ευθύνη των προσφευγόντων στην παράταση της διάρκειας των διαδικασιών. Όσον αφορά τις προσφυγές αρ. 63070/13 και 73318/13, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι ακόμη και αν οι προσφεύγοντες μπορεί να θεωρηθούν ως υπεύθυνοι για ορισμένες καθυστερήσεις στη διεξαγωγή των διαδικασιών που τους αφορούν, εν τούτοις, ότι οι υπολειπόμενες περίοδοι εξακολουθούν να είναι υπερβολικές. Λαμβανομένης υπόψη της σχετικής νομολογίας του, το Δικαστήριο εκτιμά ότι στην υπό

κρίση υπόθεση η διάρκεια των επίδικων διαδικασιών υπήρξε υπερβολική και δεν πληροί την προϋπόθεση της «λογικής προθεσμίας».

27. Συνεπώς, υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6§1.

IV. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 13 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

28. Οι προσφεύγοντες παραπονούνται επίσης για το ότι στην Ελλάδα δεν υπάρχει πραγματική προσφυγή για να παραπονεθούν για την υπερβολική διάρκεια των επίμαχων διαδικασιών. Επικαλούνται το άρθρο 13 της Σύμβασης το οποίο ορίζει τα εξής:

«Παν πρόσωπον του οποίου τα αναγνωριζόμενα εν τη παρούση Συμβάσει δικαιώματα και ελευθερίες παρεβιάσθησαν, έχει το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον εθνικής αρχής, έστω και αν η παραβίασις διεπράχθη υπό προσώπων ενεργούντων εν τη εκτελέσει των δημοσίων καθηκόντων του.»

A. Επί του παραδεκτού

29. Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η εν λόγω αιτίαση δεν είναι προδήλως αβάσιμη υπό την έννοια του άρθρου 35§3(α) της Σύμβασης. Επισημαίνει επίσης ότι η εν λόγω αιτίαση δεν αντίκειται σε κανέναν άλλο λόγο απαραδέκτου. Επομένως, πρέπει να κηρυχθεί παραδεκτή.

B. Επί της ουσίας

30. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι το άρθρο 13 εγγυάται μια πραγματική προσφυγή ενώπιον εθνικού δικαστηρίου η οποία επιτρέπει στον ενδιαφερόμενο να παραπονεθεί για παραβίαση της υποχρέωσης, που θεσπίζεται από το άρθρο 6§1, σύμφωνα με την οποία οι υποθέσεις πρέπει να εκδικάζονται εντός λογικής προθεσμίας (βλ. *Kudla κατά Πολωνίας*, [GC], αρ. 30210/96, §156 CEDH 2000-XI).

31. Επίσης, το Δικαστήριο είχε ήδη την ευκαιρία να διαπιστώσει ότι η ελληνική έννομη τάξη δεν προσέφερε στους ενδιαφερόμενους μια πραγματική προσφυγή υπό την έννοια του άρθρου 13 της Σύμβασης που να τους επιτρέπει να παραπονεθούν για τη

διάρκεια μιας διαδικασίας (βλ. *Βασίλειος Αθανασίου και λοιποί κατά Ελλάδα*, αρ. 50973/08, §34, 21 Δεκεμβρίου 2010).

32. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι στις 12 Μαρτίου 2012 δημοσιεύθηκε ο Νόμος 4055/2012 περί «δίκαιης δίκης και εύλογης διάρκειας αυτής», η οποία τέθηκε σε ισχύ στις 2 Απριλίου 2012. Δυνάμει των άρθρων 53 επ. του νόμου αυτού, θεσπίστηκε μια νέα προσφυγή που επιτρέπει στους ενδιαφερόμενους να παραπονεθούν για τη διάρκεια κάθε βαθμού της διοικητικής διαδικασίας εντός προθεσμίας έξι μηνών από την ημερομηνία δημοσίευσης της σχετικής απόφασης (βλ. ανωτέρω παράγραφο 7). Ωστόσο, το Δικαστήριο παρατηρεί ότι ο νόμος αυτός δεν έχει αναδρομική ισχύ. Συνεπώς, δεν προβλέπει τέτοια προσφυγή για τα στάδια της διαδικασίας τα οποία, όπως στην υπό κρίση υπόθεση, έχουν ήδη τελειώσει έξι μήνες πριν την έναρξη ισχύος του. Συνεπώς, οι προσφεύγοντες δεν μπορούσαν να ασκήσουν την εν λόγω προσφυγή για τις επίμαχες περιόδους.

33. Κατόπιν των ανωτέρω, το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 13 της Σύμβασης, λόγω του ότι κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της υπόθεσης που αποτελεί αντικείμενο της προσφυγής, δεν υπήρχε στο εθνικό δίκαιο προσφυγή που επέτρεπε στους προσφεύγοντες να πετύχουν κύρωση του δικαιώματός τους να δικαστεί η υπόθεσή τους εντός λογικής προθεσμίας, κατά την έννοια του άρθρου 6 §1 της Σύμβασης.

V. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

34. Σύμφωνα με το άρθρο 41 της Σύμβασης,

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της, και αν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλόμενου Μέρους δεν επιτρέπει παρά μόνο ατελή εξάλειψη των συνεπειών της παραβίασης αυτής, το Δικαστήριο χορηγεί, εφόσον είναι αναγκαίο, στον παθόντα δίκαιη ικανοποίηση».

A. Ζημία

35. Οι προσφεύγοντες ζητούν αντίστοιχα την επιδίκαση των ακόλουθων ποσών (τα οποία θα επιδικαστούν σε κάθε προσφεύγοντα): 20 000 ευρώ (προσφυγές αρ.63070/13 και 52347/14), 15 000 ευρώ (προσφυγές αρ. 77155/12, 73318/13, 28679/14 και

31593/14) και 10 000 ευρώ (προσφυγές αρ. 31582/14, 45258/14, 52925/14 και 55101/14) λόγω της ηθικής βλάβης που υπέστησαν. Για την υλική ζημία τους, ορισμένοι από τους προσφεύγοντες ζητούν αντίστοιχα τα ακόλουθα ποσά (τα οποία ζητούν να επιδικαστούν σε κάθε προσφεύγοντα): 3 384,13 ευρώ (προσφυγή αρ. 73318/13), 12 800,11 ευρώ (προσφυγή αρ. 45258/14), 42 203,82 ευρώ (προσφυγή αρ. 52347/14), 87 603,86 ευρώ (προσφυγή αρ. 52925/14) και 13 245,03 ευρώ (EUR) (προσφυγή αρ. 55101/14).

36. Η Κυβέρνηση αμφισβητεί τις ως άνω αξιώσεις.

37. Το Δικαστήριο θεωρεί ότι δεν υπάρχει αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ της διαπιστωθείσας παραβίασης και της υλικής ζημίας που επικαλούνται ορισμένοι προσφεύγοντες και απορρίπτει τα σχετικά αιτήματα. Αντίθετα, θεωρεί ότι συντρέχει λόγος να επιδικάσει στους προσφεύγοντες τα ποσά που αναφέρονται στο παράρτημα λόγω ηθικής βλάβης, συν κάθε ποσό που μπορεί να οφείλεται ως φόρος.

B. Έξοδα και δικαστική δαπάνη

38. Ο προσφεύγων της προσφυγής αρ. 77155/12 δεν υποβάλλει αίτημα για επιδίκαση ειδικού ποσού για έξοδα και δικαστική δαπάνη, αλλά υποβάλλει στο Δικαστήριο τη συμφωνία με τον εκπρόσωπό του, σχετικά με την αμοιβή του. Οι υπόλοιποι προσφεύγοντες ζητούν αντίστοιχα την επιδίκαση των ακόλουθων ποσών (τα οποία ζητούν να επιδικαστούν σε κάθε προσφεύγοντα): 1.000 ευρώ (προσφυγές αρ. 63070/13, 73318/13, 28679/14, 31582/14, 31593/14, 52925/14 και 55101/14), 1 500 ευρώ (προσφυγή αρ. 45258/14) και 3 000 ευρώ (προσφυγή αρ. 52347/14) για έξοδα και δικαστική δαπάνη για τις ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων διαδικασίας καθώς και 1.000 ευρώ έκαστος για τα έξοδα και τη δικαστική δαπάνη στην οποία υποβλήθηκαν ενώπιον του Δικαστηρίου. Δεν προσκομίζουν σχετικές αποδείξεις.

39. Η Κυβέρνηση αμφισβητεί τις εν λόγω αξιώσεις.

40. Σύμφωνα με πάγια νομολογία του Δικαστηρίου η επιδίκαση των εξόδων και της δικαστικής δαπάνης σύμφωνα με το άρθρο 41 προϋποθέτει ότι αποδεικνύεται ότι αυτά είναι πραγματικά, αναγκαία και εύλογα ως προς το ύψος τους (*Ιατρίδης κατά Ελλάδας, (δίκαιη ικανοποίηση)* [GC], αρ. 31107/96, §54, CEDH 2000-XI).

41. Λαμβανομένων υπόψη των εγγράφων που διαθέτει και της νομολογίας του, το Δικαστήριο κρίνει ότι συντρέχει λόγος να επιδικάσει στον προσφεύγοντα της προσφυγής αρ. 77155/12 για έξοδα και δικαστική δαπάνη 350 ευρώ ενώ δεν επιδικάζει κανένα ποσό στους υπόλοιπους προσφεύγοντες για τον λόγο αυτό.

Γ. Τόκοι υπερημερίας

42. Το Δικαστήριο κρίνει ότι αρμόζει να υπολογισθούν οι τόκοι υπερημερίας επί του επιτοκίου της διευκολύνσεως οριακού δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τραπεζής, προσαυξημένου κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, ΟΜΟΦΩΝΑ,

1. *Κηρύσσει* παραδεκτές τις προσφυγές και τις συνεκδικάζει σε μία μόνον απόφαση,
2. *Απορρίπτει* τη μονομερή δήλωση της Κυβέρνησης και το αίτημά της περί διαγραφής της προσφυγής αρ. 77155/12 από το πινάκιο,
3. *Κηρύσσει* παραδεκτές τις προσφυγές,
4. Αποφαίνεται ότι υπήρξε παραβίαση των άρθρων 6 §1 και 13 της Σύμβασης,
5. *Αποφαίνεται*
 - α) ότι το καθ' ου η προσφυγή Κράτος πρέπει να καταβάλει στους προσφεύγοντες, εντός τριών μηνών, τα ποσά που αναφέρονται στο παράρτημα, συν κάθε ποσό που μπορεί να οφείλεται ως φόρος λόγω ηθικής βλάβης και κάθε ποσό που μπορεί να οφείλεται από τον προσφεύγοντα Πέτρο Σεμιγδαλά ως φόρος για έξοδα και δικαστική δαπάνη,
 - β) ότι από την εκπνοή της προθεσμίας αυτής και μέχρι την καταβολή, τα ποσά αυτά θα προσαυξάνονται με απλό τόκο με επιτόκιο ίσο προς το ισχύον κατ' αυτό το χρονικό διάστημα επιτόκιο διευκολύνσεως οριακού δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, προσαυξημένου κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες
6. *Απορρίπτει* τα αιτήματα δίκαιης ικανοποίησης ως προς τα περαιτέρω.

№ Φ 092.22/337

Συντάχτηκε στα γαλλικά και στην συνέχεια κοινοποιήθηκε εγγράφως στις 7 Ιανουαρίου 2016, σύμφωνα με το άρθρο 77 §§2 και 3 του Κανονισμού.

André Wampach

Αν. Γραμματέας

Ledi Bianku

Πρόεδρος

No Φ 092.22/337

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Αρ.	Αρ. Προσφυγής de Ημερομηνία Κατάθεσης	1. Ονοματεπώνυμο προσφεύγοντος 2. Ημερομηνία γεννήσεως 3. Τόπος κατοικίας	Έναρξη της διαδικασίας	Τέλος της διαδικασίας που έγινε δεκτό εν προκειμένω	Συνολική διάρκεια Βαθμοί διαδικασίας	Ποσό που επιδικάζεται σε κάθε προσφεύγοντα λόγω ηθικής βλάβης	Ποσό που επιδικάζεται για έξοδα και δικαστική δαπάνη
1.	77155/12 27/11/2012	1. Πέτρος ΣΕΜΙΓΔΑΛΑΣ 2. 19/05/1942 3. Βύρωνας	15 Ιουνίου 2001	15 Νοεμβρίου 2012	Έντεκα έτη και πέντε μήνες trois βαθμοί	6 500 ευρώ	350 ευρώ
2.	63070/13 03/10/2013	1. Νικόλαος ΖΑΜΠΟΥΝΙΔΗΣ 2. 22/03/1948 3. Κομοτηνή	23 Δεκεμβρίου 1998	31 Μαρτίου 2005	Έξι έτη και τρεις μήνες δύο βαθμοί	2 300 ευρώ	...
3.	73318/13 21/11/2013	1. Σωκράτης ΜΠΑΝΙΑΣ 2. 1938 3. Θεσσαλονίκη	11 Σεπτεμβρίου 2003	20 Δεκεμβρίου 2010	Επτά έτη και τρεις μήνες ένας βαθμός	3 600 ευρώ	...
4.	28679/14 07/04/2014	1. Χρήστος ΛΟΝΤΟΣ 2. 22/09/1940 3. Αθήνα	29 Μαρτίου 2001	27 Νοεμβρίου 2009	Οκτώ έτη και οκτώ μήνες Τρεις βαθμοί	3 900 ευρώ	

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ, ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

REPUBLIQUE HELLENIQUE, MINISTERE DES AFFAIRES ETRANGERES, SERVICE DE TRADUCTION

HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS, TRANSLATION SERVICE

No Φ 092.22/337

Αρ.	Αρ. Προσφυγής de Ημερομηνία Κατάθεσης	1. Ονοματεπώνυμο προσφεύγοντος 2. Ημερομηνία γεννήσεως 3. Τόπος κατοικίας	Έναρξη της διαδικασίας	Τέλος της διαδικασίας που έγινε δεκτό εν προκειμένω	Συνολική διάρκεια Βαθμοί διαδικασίας	Ποσό που επιδικάζεται σε κάθε προσφεύγοντα λόγω ηθικής βλάβης	Ποσό που επιδικάζεται για έξοδα και δικαστική δαπάνη
5.	31582/14 12/04/2014	1. Δημήτριος ΘΕΟΔΩΡΑΚΟΥΔΗΣ 2. 09/09/1951 3. Μαρούσι	10 Απριλίου 2006	29 Οκτωβρίου 2010	Τέσσερα έτη και έξι μήνες Ένας βαθμός	3 300 ευρώ	...
6.	31593/14 16/04/2014	1. Ελευθερία ΖΩΤΟΥ 2. 20/05/1944 3. Ίλιον	30 Απριλίου 2004	13 Ιουλίου 2009	Πέντε έτη και τρεις μήνες Ένας βαθμός	3 300 ευρώ	...
7.	45258/14 10/06/2014	1. Χρήστος ΛΕΥΘΕΡΙΩΤΗΣ 2. 29/12/1949 3. Λυκόβρυση	14 Απριλίου 2006	8 Ιουνίου 2011	Πέντε έτη και δύο μήνες Ένας βαθμός	3 300 ευρώ	...
8.	52347/14 18/07/2014	1. Δημήτριος ΛΑΓΟΥΔΗΣ 2. 18/02/1938 3. Θεσσαλονίκη	29 Μαρτίου 2001	17 Φεβρουαρίου 2011	Δέκα έτη περίπου τρεις βαθμοί	5 200 ευρώ	...
9.	52925/14 21/07/2014	1. Θεόδωρος ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ 2. 02/02/1939 3. Αθήνα	23 Ιουνίου 2004	17 Μαρτίου 2009	Τέσσερα έτη και εννέα μήνες Ένας βαθμός	3 300 ευρώ	...
10.	55101/14 29/07/2014	1. Χρήστος ΜΠΟΜΠΟΣ 2. 03/08/1941 3. Αθήνα	19 Ιουνίου 2006	18 Ιουλίου 2011	Πέντε έτη περίπου Ένας βαθμός	3 300 ευρώ	...

Ακριβής μετάφραση από το συνημμένο έγγραφο
Η μεταφράστρια: Μαρία Καραμπάτσα